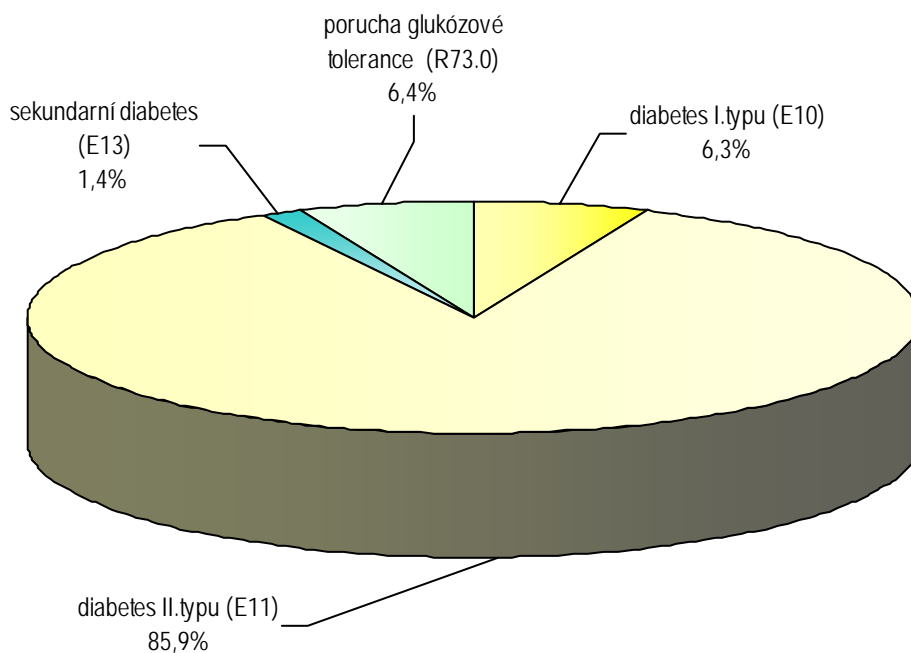

Péče o nemocné cukrovkou v České republice v roce 2003

Výchozím zdrojem dat pro tuto Aktuální informaci je roční výkaz o činnosti zdravotnických zařízení pro obor diabetologie A (MZ) 1-01 za rok 2003. Výkaz vyplňuje samostatně každá diabetologická ordinace, včetně ambulantních částí nemocnic, bez ohledu na jejich zřizovatele. Zároveň jej vyplňuje ordinace praktického lékaře pro dospělé (PL). Lékaři vykazují pouze ty diabetiky, které aktivně léčí.

Diabetes mellitus je chronické onemocnění vyvolané nedostatkem inzulínu. Existují dva základní typy diabetu: diabetes I. typu (E10) se obvykle vyskytuje v dětském věku nebo v časně dospělosti a je vždy závislý na léčbě inzulínem. K vývoji diabetu II. typu (E11) dochází obvykle pozvolně v dospělosti. Tato forma diabetu je někdy léčená pouze pomocí diety, častěji vyžaduje užívání perorálních antidiabetik nebo inzulínových injekcí.

Léčené osoby podle jednotlivých typů diabetu a porucha glukóзовé tolerance

V České republice bylo v roce 2003 postiženo 46 554 osob onemocněním I. typu, na onemocnění II. typu se léčilo 630 330 osob, se sekundárním diabetem 9981 a porucha glukózové tolerance byla zjištěna u 46 724 osob.

Do statistického zjišťování bylo zahrnuto 460 ambulantních diabetologických zařízení. Pracovalo v nich 291,33 lékařů a 345,90 středních zdravotnických pracovníků (přepočtený počet podle úvazků, včetně smluvních pracovníků).

Pracovníci a počty ZJ		2003	2002	Index v %
Počet diabetologických ordinací		460	440	104,5
Počet lékařských úvazků na 1 pracoviště		1,1	1,0	110,0
Lékaři	fyzické osoby	581	520	111,7
	přepočt. počet (úvazek) + smluvní pracov.	291,33	284,83	102,3
SZP	fyzické osoby	545	529	103,0
	přepočt. počet (úvazek) + smluvní pracov.	345,90	353,97	97,7

V průběhu roku poskytly ordinace celkem 1 996 484 ošetření, což představuje 2 - 3 ošetření na jednoho diabetika.

Z celkového počtu léčených diabetiků (686 865) v roce 2003, jich v diabetologických ordinacích bylo léčeno 84,2 % a pouze 15,8 % u svých praktických lékařů pro dospělé. Trvale vyšší zastoupení mezi diabetiky vykazují ženy (zhruba o 10 %).

Struktura pacientů podle druhu léčby byla následující: 35,1 % osob se léčilo jen dietou, 43,3 % perorálními antidiabetiky (PAD), 15,3 % osob inzulinem a 6,3 % inzulinem v kombinaci s PAD.

Počty ošetření - vyšetření a počty léčených pacientů		2003	2002	Index v %
Počet ošetření - vyšetření	celkem	1 996 484	1 944 560	102,7
	na 1000 obyvatel	196	191	102,6
	na 1 úvazek lékaře	6 853	6 827	100,4
	na 1 léčeného pacienta	3	3	100,0
Počet léčených pacientů na 1000 obyvatel		67	65	102,9
Počet léčených pacientů na 1 úvazek lékaře		2 358	2 342	100,7
Počet léčených pacientů celkem		686 865	667 135	103,0
v tom	jen dietou	241 094	240 022	100,4
	PAD	297 456	287 415	103,5
	inzulinem	105 279	102 297	102,9
	inzulinem + PAD	43 036	37 401	115,1
Počet nově zjištěných onemocnění		56 683	51 644	109,8
Počet úmrtí za období		24 603	23 421	105,0

Z celkového množství léčených diabetiků (686 865) představovala nově diagnostikovaná onemocnění 7,9 %, což je 56 683 osob. V průběhu roku zemřelo 24 603 léčených osob, z toho 48,3 % mužů a 51,7 % žen.

Stav, při kterém se u pacientů nacházejí hodnoty glukózy v krvi vyšší než u lidí bez diabetu, ale nižší než u pacientů s diabetem, se nazývá porucha glukózové tolerance. Porucha glukózové tolerance zvyšuje pravděpodobnost vzniku diabetu v pozdějším věku. S poruchou glukózové tolerance bylo vyšetřeno celkem 46 724 osob, z toho 45,8 % mužů a 54,2 % žen.

Počet léčených osob s komplikací diabetu		2003	2002	Index v %
Diabetická nefropatie - celkem		59 811	56 486	105,9
z toho	s renální insuficiencí	18 372	16 730	109,8
Diabetická retinopatie - celkem		81 085	78 494	103,3
z toho	proliferativní	17 206	16 977	101,3
	slepota	2 263	2 222	101,8
Diabetická noha - celkem		37 971	38 166	99,5
z toho	s amputací	7 029	6 743	104,2

Z celkového počtu léčených diabetiků (686 865) bylo diabetickými komplikacemi postiženo 178 867 (tj. 26 %) osob.

Ze všech shora jmenovaných diabetických komplikací bylo postiženo nejvíce pacientů diabetickou retinopatií (poškození oční sítnice), tj. 11,8 % z celkového počtu léčených osob, z toho 21,2 % mělo proliferativní formu a 3 % pacientů byla postižena slepotou.

Diabetickou nefropatií (poškození ledvin) trpělo 8,7 % z celkového počtu léčených osob, z toho renální insuficiencí (selhávání ledvin) bylo postiženo 30,7 % osob.

Další sledovanou diabetickou komplikací je diabetická noha, která se vyskytla u 5,5 % diabetiků z celkového počtu léčených osob. Jedná se o syndrom se závažným narušením tkání nohy v důsledku porušeného cévního zásobování. Z celkového počtu diabetiků s tzv. diabetickou nohou jich má 18,5 % amputovanou nohu.

Vypracovala: Barbara Dadiková